

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NOTARIMA

Član 1

U Zakonu o notarima („Službeni list RCG“, br.68/05 i „Službeni list CG“, br.49/08), u članu 5 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Notarski akti su i drugi akti koje notar donosi kao povjerenik suda u postupku raspravljanja zaostavštine.“

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st.3 i 4.

Član 2

Član 6 mijenja se i glasi:

„Notar je ovlašten da sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine koji mu je povjeren od strane suda.

Sud može notaru povjeriti i sljedeće poslove:

- 1) popis i procjenu zaostavštine;
- 2) čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti;
- 3) druge poslove određene posebnim zakonima.“

Član 3

U članu 7 stav 2 riječi: „iz člana 5 stav 2“ zamjenjuju se riječima:“iz člana 5 stav 3“

Član 4

Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 8a Zabrana diskriminacije

Notar ne smije u obavljanju notarskih poslova vršiti diskriminaciju po osnovu: rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etičkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i po osnovu drugih ličnih svojstava.

Član 8b

Upotreba rodno senzitivnog jezika

Izrazi koji se prilikom izrade notarskih akata koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.“

Član 5

Član 9 mijenja se i glasi:

„Notar vrši poslove na svom službenom području, koje obuhvata područje osnovnog suda u kome se nalazi sjedište notara.

Notarske zapise o pravnim poslovima na osnovu kojih se vrši prenos i uspostavljanje prava vlasništva i drugih stvarnih prava na nepokretnosti sastavlja notar na čijem službenom području se nepokretnost nalazi.

Izuzetno od stava 1 ovog člana ukoliko se nepokretnosti koje su predmet pravnog posla nalaze na službenom području dva ili više sudova notarski akt sastavlja notar sa jednog od službenih područja na kojem se nepokretnost nalazi, kome se stranka prvo obrati.

Sud može povjeriti vršenje notarskih poslova samo notaru koji ima sjedište na teritoriji za koju je osnovan taj sud, a ukoliko ima više notara poslovi se povjeravaju prema vremenu davanja naloga suda, poštujući abecedni red ličnog imena notara.

Ako za određeno službeno područje nije imenovan notar ili notar sa tog područja mora biti izuzet, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministarstvo) može, uz prethodno pribavljeno mišljenje Notarske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Komora), za obavljanje notarskih poslova na tom području odrediti notare sa najbližeg službenog područja.“

Član 6

U članu 10 stav 2 poslije riječi „ministarstvo“ riječi: „nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministarstvo)“ brišu se, a poslije riječi: „pribavljenog mišljenja“ riječi: „Notarske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Komora)“, zamjenjuju se riječju „Komore.“

Član 7

U članu 16 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„U slučaju iz stava 3 ovog člana, ministar će odluku o imenovanju notara staviti van snage.“

Član 8

Naslov iznad člana 17 mijenja se i glasi:

„Pečat, štambilj, potpis i žig“

U članu 17 stav 1 mijenja se i glasi: „Notar ima pečat, štambilj, potpis i žig“

Član 9

Poslije člana 20 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 20a Zajedničke kancelarije

Dva ili više notara sa istog službenog područja mogu obavljati djelatnost u zajedničkoj kancelariji, uz odobrenje ministra, po prethodno pribavljenom mišljenju Komore.

Bliži uslovi za obavljanje djelatnosti u zajedničkoj kancelariji propisuju se Pravilnikom.“

Član 10

U članu 24 stav 3 riječi: „pečat i štambilj“ zamjenju se riječima: „pečat, štambilj i žig“

Član 11

U članu 31 stav 2 mijenja se i glasi:

„Najniži iznos osiguranja određuje se u visini od 100 000 eura“

Član 12

Naslov iznad člana 32 mijenja se i glasi:

„Obaveza čuvanja pečata, štambilja i žiga“

U članu 32 st.1,2 i 3 riječi: „pečat i štambilj“ zamjenjuju se riječima: „pečat, štambilj i žig.“

Član 13

Član 34 mijenja se i glasi:

„U postupku koji je protiv notara pokrenut zbog sumnje da je učinio krivično djelo u vezi sa všenjem notarskih poslova, po određivanju pritvora sud je dužan da obavijesti Komoru.“

Član 14

Član 37 mijenja se i glasi:

„Prazna mjesta u aktu koji je sastavio notar moraju biti označena crtama.

Brojevi koji označavaju iznose, datumi od uticaja za punovažnost pravnog posla, kao i druge brojčane oznake, ispisuju se i slovima, osim:

- 1) matičnog broja;
- 2) brojeva koji označavaju listove nepokretnosti;
- 3) registarskih brojeva i oznaka spisa i stvari i drugih registarskih brojeva;
- 4) brojeva službenih listova;
- 5) brojeva i oznaka isprava na osnovu kojih se utvrđuje identitet stranke, svjedoka i tumača u postupku sastavljanja notarskog akta;
- 6) registraskih brojeva motornih vozila, plovila i vazduhoplova;
- 7) oznaka i brojeva akata koje sastavlja i donosi notar.

Skraćenice u ispravama notar može da upotrijebi samo ako su uobičajene i opšte poznate.“

Član 15

U članu 44 stav 1 poslije riječi: „na oba jezika“ dodaju se riječi: „uz obavezno učešće sudskog tumača.“

Član 16

U članu 45 poslije stava 1 dodaju se tri nova stava koji glase:

„Ako identitet stranke nije moguće utvrditi na način propisan stavom 1 ovog člana, notar identitet stranke utvrđuje na osnovu izjava dva punoljetna svjedoka čiji identitet utvrđuje na način propisan stavom 1 ovog člana.

Svojestvo stranke-pravnog lica utvrđuje se izvodom iz odgovarajućeg registra ili uvidom u javni registar.

U notarskom aktu se navodi način utvrđivanja identiteta stranke, kao i oznake dokumenta na osnovu kojeg je utvrđen identitet.“

Član 17

Član 46 mijenja se i glasi:

„Ako je stranka slijepo, gluvo, nijemo ili gluvonijemo lice, ili ima poteškoća u govoru koje bitno otežavaju razumijevanje, a koja razumije jezik u službenoj upotrebi, notar će joj usmeno odnosno pismeno saopštiti sadržinu notarskog akta i poučiti stranku o pravnim posljedicama namjeravanog pravnog posla, izjavama ili činjenicama koje predstavljaju sadržinu notarskog akta, kao i poukama i tražiti od stranke da ga pročita, odnosno obezbijediti stranci upoznavanje sa sadržinom akta.

U postupku iz stava 1 ovog člana obavezno prisustvuje svjedok koji mora ispunjavati uslove iz člana 49 ovog zakona.

Ako stranka iz stava 1 ovog člana nije pismena, u sastavljanju isprave obavezno učestvuje tumač, koji se sa strankom može sporazumjeti. Notar će tumača upozoriti na

dužnost vjernog prenošenja pitanja koja se stranci postavljaju i izjava koje stranka bude davala.

U notarskom aktu se mora navesti isprava na osnovu koje je utvrđen identitet tumača.

Ako su nedostaci čula stranke takve prirode i intenziteta da onemogućavaju saopštavanje sadržine notarskog akta i razumijevanje pouke o pravnim posljedicama namjeravanog pravnog posla, notar će odložiti sastavljanje notarskog akta i obavijestiti organ starateljstva.“

Član 18

U članu 49 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Kada u postupku sastavljanja notarskog akta učestvuje svjedok, u notarskom aktu se upisuje ime i prezime svjedoka, uz naznačenje jedinstvenog matičnog broja i oznake službenog dokumenta na osnovu kojeg je utvrđen identitet svjedoka, čija se fotokopija prilaže notarskom aktu.

U tekst notarskog akta unosi se izjava svjedoka kojom se potvrđuje njegovo prisustvo radnji, davanju izjave, zaključenju pravnog posla ili njegova potvrda identiteta stranke, koju svjedok svojeručno potpisuje u prisustvu notara.“

Član 19

U članu 51 stav 1 tačka 2) riječi: „broj rješenja o upisu u registar“ zamjenjuju se riječima: „registarski i matični broj.“

Član 20

U članu 56 tačka 3 briše se.

Član 21

U članu 73 poslije stav 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Notar može notarske spise, starije od pet godina, povjeriti na čuvanje pravnom licu ovlašćenom za čuvanje arhivske građe.“

Član 22

U članu 75 stav 1 tačka 6) mijenja se i glasi:

„Upisnik predmeta i radnji koje je sud povjerio notaru.“

Član 23

Naziv člana 93 i član 93 mijenja se i glasi:

„Predaja notarskih akata, knjiga i dokumenata u slučaju prestanka vršenja poslova notara“.

Član 93

„Ako notar prestane sa vršenjem poslova ili ako premjesti svoje sjedište na područje drugog suda, notarske akte, knjige i dokumenta koja su mu predata preuzima Komora.

Notarske akte, knjige i dokumenta iz stava 1 ovog člana, zapisnički preuzima tročlana komisija obrazovana od strane predsjednika suda na čijem području je notar imao službeno sjedište, sastavljena od predstavnika suda, Komore i ministarstva.

U slučaju iz stava 1 ovog člana izdavanje izvornika, otpravka, prepisa i izvoda iz notarskih akata u skladu sa ovim zakonom, vrši predsjednik Komore ili notar koga on ovlasti.

Način preuzimanja notarskih akata, knjiga i dokumenata od strane komisije kao i predaja Komori bliže se uređuje Pravilnikom.

U odnosu na predaju notarskih akata Komori shodno se primjenjuju propisi za arhiviranje u sudu.“

Član 24

Član 96 mijenja se i glasi:

„Ako se u postupku predaje arhive propisanom članom 93 zakona utvrdi da neki spis nedostaje, predsjednik Komore, pozvaće bivšeg notara da donese spis u određenom roku.

Ako spis iz stava 1 ovog člana ne bude donesen u određenom roku o tome će se obavijestiti stranke da bi mogle preduzeti potrebne mjere radi zaštite svojih prava.

Ako se kod stranaka, državnog organa ili nekog drugog notara nalazi izvornik ili ovjereni prepis nestalog izvornika, predsjednik Komore, odnosno notar koga on ovlasti sačiniće ovjereni prepis tog akta koji će čuvati umjesto nestalog izvornika, a notarski akt će vratiti.

Ako se utvrdi da knjige iz člana 93 stav 1 nijesu uredno vođene, predsjednik Komore će, ako je to moguće, obezbijediti njihovo dopunjavanje o čemu će se sačiniti zapisnik.“

Član 25

Naziv glave XII i čl. 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103 i 104 mijenjaju se i glase:
„ZAMJENIK NOTARA, NOTARSKI SARADNIK I NOTARSKI PRIPRAVNIK.

Zaposleni kod notara

Član 97

Notar može imati zamjenika, potreban broj notarskih saradnika, notarske pripravnike i administrativno osoblje.

Zamjenik notara

Član 98

Notar može imati zamjenika.

Zamjenik notara može biti lice koje ispunjava uslove za notara.

Zamjenik notara mijenja notara u vrijeme njegovog odsustva ili spriječenosti da iz drugih opravdanih razloga vrši poslove notara. Zamjenik notara vrši i druge poslove koje mu notar povjeri.

Ukoliko notar nema zamjenika, a u slučaju njegove spriječenosti za vršenje poslova notara do 30 dana, zamjenika notara određuje notar, a duže od 30 dana ministar, na predlog Komore.

Zamjenik notara iz stava 3 ovog člana se može u svako doba opozvati.

Poslovi zamjenika notara

Član 99

Zamjenik notara vrši poslove notara i upotrebljava pečat, štambilj i žig notara koga zamjenjuje.

Ukoliko zamjenik notara i notar ne urede svoje odnose sporazumno, zamjenik ostvaruje zaradu nastalu vršenjem notarskih poslova, pri čemu je dužan da pokrije materijalne i druge troškove nastale vršenjem notarskih poslova.

Zamjenik notara odgovara za štetu koju pričinu trećim licima u okviru obavljanja notarskih poslova.

Notarski saradnik

Član 100

Notarski saradnik može biti lice koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, koje je završilo pravni fakultet VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i ima položen pravosudni ispit.

Po izvršenom izboru notarskog saradnika notar ga prijavljuje Komori radi upisa u imenik notarskih saradnika.

Notarski saradnik počinje sa radom danom upisa u imenik notarskih saradnika.

Poslovi notarskog saradnika

Član 101

Notarski saradnik pomaže notaru u radu, izrađuje nacрте notarskih akata i obavlja samostalno ili pod nadzorom i po uputstvima notara druge stručne poslove propisane zakonom ili propisima donijetim na osnovu zakona.

Notarski saradnik potpisuje notarske zapisnike, potvrde i ovjere sa napomenom da ih potpisuje za notara.

Svi poslovi koje obavi notarski saradnik imaju isto pravno dejstvo kao da ih je neposredno obavio notar.

Notarski pripravnik

Član 102

Notarski pripravnik može biti lice, koje je završilo pravni fakultet VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja.

Notarski pripravnik se stručno osposobljava za samostalno obavljanje poslova notara.

Notarskom pripravniku počinje da teče pripravnički staž od dana njegovog upisa u imenik notarskih pripravnika i traje najduže 3 godine, nakon čega stiče uslov za polaganje pravosudnog ispita.

Administrativno osoblje notara

Član 103

Notar može imati administrativno osoblje koje ispunjava opšte uslove za rad.

Shodna primjena prava

Član 104

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih kod notara primjenjuju se opšti propisi o radu, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.“

Član 26

U članu 107 stav 1 tačka 2) mijenja se i glasi:

„daje mišljenje na predlog notarske tarife“

Tačka 4) briše se

Dosadašnje tač. 5,6,7,8,9 i 10 postaju tač. 4,5,6,7,8 i 9

U stavu 3 poslije riječi: „ukupnog broja notara“ umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: “po pribavljenom mišljenju ministarstva na odredbe kojima se uređuje način vršenja javnih ovlašćenja.“

Član 27

U članu 108 st. 1 tač. 4) i 5) brišu se.

Član 28

U članu 110 poslije riječi „članarine“ dodaje se „zarezi“ i riječ „upisnine.“

Član 29

U članu 112 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:
„Notaru se u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti mogu izreći samo disciplinske mjere propisane ovim zakonom.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Dosadašnji stav 4 briše se.

Član 30

Poslije člana 112 dodaje se novi član koji glasi:

„Disciplinske povrede Član 112a

Notar disciplinski odgovara zbog povreda notarske dužnosti koje mogu biti lakše i teže.

Notar čini lakše povrede notarske dužnosti ako:

- 1) ne postupa u skladu sa Pravilnikom o radu notara;
- 2) tri puta uzastopno neopravdano izostane sa sjednice organa Komore čiji je član;
- 3) nedolično se ponaša prema drugim notarima, zaposlenima kod notara i zaposlenima u organima Komore;
- 4) nedolično se ponaša na javnom mjestu ili u javnim aktivnostima, nanosi štetu ugledu Komore i notarske profesije;
- 5) nedolično se ponaša prema strankama, drugim licima i organima koji vrše nadzor nad radom notara;

Notar čini teže povrede notarske dužnosti ako:

- 1) nestručno i nesavjesno vrši notarsku djelatnost;
- 2) preduzme radnju protivno odredbama ovog zakona kojima se obezbjeđuje nepristrasnost u sačinjavanju i vjerodostojnost sačinjenog notarskog akta;
- 3) preduzme radnju u stvari u kojoj bi morao biti izuzet ili povrijedi dužnost čuvanja službene tajne;
- 4) bez opravdanog razloga ne zakazuje ročišta u predmetima u kojima postupa kao povjerenik suda ili na drugi način odlaže postupak;

- 5) je prilikom imenovanja svjesno prikrivio postojanje zakonskih smetnji;
- 6) obračunava ili zahtijeva nagradu protivno notarskoj tarifi;
- 7) kao povjerenik suda prekorači granice povjerenih ovlaštenja;
- 8) se reklamira;
- 9) zastupa stranku ili se bavi drugim djelatnostima koje su nespojive sa notarskim poslom;
- 10) zloupotrebljava ovlaštenja;
- 11) onemogućava vršenje nadzora u skladu sa zakonom;
- 12) iznosi povjerljive informacije iz notarskog akta do kojih je došao u vršenju notarske djelatnosti;
- 13) nije zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu pričinjenu pri vršenju notarskih poslova, kao i o osiguranju prostorija i predmeta primljenih u depozit za slučaj oštećenja, uništenja ili nestanka
- 14) postupa suprotno članu 8a ovog zakona;
- 15) dolazi na posao u napitom stanju, opija se tokom rada ili koristi opojne droge;
- 16) ponavlja lakše povrede notarske dužnosti;
- 17) krši obavezu izbjegavanja sukoba interesa ili prijavljivanja mogućeg sukoba interesa;
- 18) prekorači ovlaštenja utvrđena ovim zakonom;
- 19) neuredno vodi knjige, tako što u njima netačno prikazuje ili propušta da prikaže podatke koje po zakonu ili drugim propisima mora prikazati;
- 20) protivno zakonu sačinjava zapise na jeziku koji nije službeni;
- 21) bez posebnog ovlaštenja stranke, novac koji mu je povjeren na čuvanje, kao i druge stvari uloži, prenese ili preda protivno odredbama zakona;
- 22) za vrijeme za koje mu je privremeno oduzeto pravo na obavljanje djelatnosti obavlja poslove notara;
- 23) bez opravdanog razloga ne učestvuje u obaveznom stručnom usavršavanju propisanom od strane Komore.
- 24) učini druge povrede statutom utvrđene kao teže povrede notarske dužnosti.“

Član 31

Član 113 mijenja se i glasi:

„Disciplinske mjere za lakše povrede notarske dužnosti su:

- 1) pisana opomena;
- 2) novčana kazna koja se izriče za jedan mjesec, u iznosu od jedne prosječne mjesečne zarade sudije osnovnog suda isplaćene u mjesecu u kojem je mjera izrečena;

Disciplinske mjere za teže povrede notarske dužnosti su:

- 1) novčana kazna u iznosu do 12 prosječnih mjesečnih zarada sudije Osnovnog suda, isplaćenih u mjesecu u kojem je mjera izrečena;
- 2) privremeno oduzimanje prava na vršenje poslova notara u trajanju do godinu dana;
- 3) oduzimanje prava na vršenje poslova notara.

Ako je izvršenjem disciplinske povrede notar stekao imovinsku korist, novčana kazna može se izreći u dvostrukom iznosu stečene koristi, nezavisno od propisanih ograničenja.“

Član 32

U članu 115 stav 1 poslije riječi:“disciplinski tužilac“, umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: “u roku od 60 dana od dana saznanja za disciplinsku povredu.“

Stav 3 mijenja se i glasi:

“Disciplinskog tužioca i njegovog zamjenika imenuje ministar iz reda državnih tužilaca, na prijedlog Vrhovnog državnog tužioca, na period od dvije godine.“

U stavu 4 poslije riječi: “počinio povredu“ riječ “službene“ zamjenjuje se riječju “notarske“

Član 33

Član 116 mijenja se i glasi:

„Postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti notara vodi i odluku donosi Prvostepena disciplinska komisija.

Prvostepena disciplinska komisija ima tri člana koje imenuje ministar i to dva člana iz reda sudija osnovnog suda koje predlaže Sudski savjet i jednog člana iz reda notara kojeg predlaže Komora.

Drugostepena Disciplinska komisija ima tri člana koje imenuje ministar i to, dva člana iz reda sudija višeg i Vrhovnog suda koje predlaže Sudski savjet i jednog člana iz reda notara kojeg predlaže Komora.

Članovi Prvostepene i Drugostepene disciplinske komisije i njihovi zamjenici, imenuju se na period od dvije godine i mogu biti ponovo imenovani.“

Članovi Prvostepene i Drugostepene disciplinske komisije imaju pravo na naknadu za rad iz sredstava Komore u visini koju odredi ministar na predlog Komore.“

Član 34

Član 117 mijenja se i glasi:

„Protiv odluke Prvostepene disciplinske komisije može se izjaviti prigovor, u roku od osam dana od dana prijema odluke.

O prigovoru na odluku Prvostepene disciplinske komisije, odlučuje Drugostepena disciplinska komisija.

Odluka Drugostepene diisciplinske komisije je konačna i protiv nje se može pokrenutu upravni spor.

Član 35

Član 118 mijenja se i glasi:

„U vođenju disciplinskog postupka ne može učestvovati notar protiv kojeg se vodi postupak ili postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.
O izuzeću notara iz stava 1 ovog člana odlučuje ministar“

Član 36

Član 120 mijenja se i glasi:

„Pokretanje disciplinskog postupka za lakšu povredu notarske dužnosti zastarijeva u roku od jedne godine od dana kada je disciplinska povreda učinjena.

Pokretanje disciplinskog postupka za težu povredu notarske dužnosti zastarijeva u roku od tri godine od dana kada je disciplinska povreda učinjena.

Vođenje disciplinskog postupka zastarijeva kada protekne dva puta onoliko vremena koliko je zakonom propisano za zastarjelost pokretanja.

Izvršenje disciplinske mjere zastarijeva u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti odluke kojom je izrečena disciplinska mjera.

Ako disciplinska povreda povlači krivičnu odgovornost, disciplinski postupak se može pokrenuti sve do isteka roka zastarjelosti krivičnog gonjenja.“

Član 37

Naziv člana 121 mijenja se i glasi:

„Evidencija disciplinskih mjera“

U članu 121 st.1 i 2 riječ „Komore“ zamjenjuje se riječju „notara“

Član 38

Član 123 mijenja se i glasi:

„Pravilnik o postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti notara donosi ministarstvo.“

Član 39

Poslije člana 123 dodaje se novi član koji glasi:

„Izvršenje disciplinskih mjera

Član 123a

Disciplinske mjere izrečene u disciplinskom postupku izvršava Komora.

Konačne disciplinske odluke o izrečenoj novčanoj kazni i o troškovima disciplinskog postupka imaju snagu izvršnih isprava.

Sredstva prikupljena izvršenjem novčanih kazni i troškova disciplinskog postupka su prihod Komore.

Član 40

Član 127 mijenja se i glasi:

„Notar ima pravo na naknadu za rad i naknadu troškova u vezi sa obavljanjem poslova prema Tarifi o naknadama za rad i naknadama troškova notara i Tarifi o naknadama za rad notara kao povjernika suda u ostavinskom postupku, koje donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju Komore.“

Član 41

Poslije člana 138a dodaje se novi član koji glasi:

„Član 138b

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona“

Član 42

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore.“

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima sadržan je u članu 16 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuje način osnivanja, organizacija i nadležnost organa vlasti i postupak pred tim organima, ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje, kao i način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje i druga pitanja od interesa za državu.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima pristupilo se iz više razloga.

Naime, Programom rada Vlade za 2014. godinu predviđen je nastavak rada na daljem sprovođenju i intenziviranju reforme pravosuđa, unapređenju uslova za jačanje pravne sigurnosti, sistema zaštite i promovisanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i sigurnosti ulaganja domaćeg i stranog kapitala. Idući u tom pravcu Vlada je usvojila Strategiju reforme pravosuđa za period 2014-2018 godine, kojom otvara novu etapu u sprovođenju reformskih aktivnosti pravosudnog sistema u Crnoj Gori. Naime, kako pravosudni sistem Crne Gore obuhvata cijeli niz institucija koje imaju značajna ovlašćenja i odgovornosti u pogledu realizacije strateških ciljeva reforme pravosuđa, to je i poseban dio Strategije posvećen strateškim smjernicama koje imaju za cilj reforme i dalji razvoj pravosudnih i drugih institucija u funkciji pravosuđa, što će u budućnosti doprinijeti rasterećenju sudova, bržem i sigurnijem ostvarivanju i zaštiti prava i interesa građana. Akcionim planom za implementaciju Strategije određeni su pravci razvoja i strateške smjernice koje upućuju na potrebe izmjena Zakona o notarima.

Za reformu pravosudnog sistema od posebnog je značaja razvoj kako pravosudnih, tako i drugih institucija u funkciji pravosuđa, koji obuhvata kontinuirano sprovođenje mjera i aktivnosti usmjerenih ka jačanju njihovih ljudskih, administrativnih i tehničkih kapaciteta, zbog čega je neophodno raditi na razvijanju i unapređenju kapaciteta notarske profesije.

Imajući u vidu značaj Zakona o notarima, kao i njegove nedostatke uočene u dosadašnjoj primjeni, pri tom uzimajući u obzir i činjenicu da se Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine povjerava notaru, i s tim u vezi težnji notarske profesije ka postizanju evropskih standarda, jačanju odgovornosti, nepristrasnosti i profesionalne etike, ocijenjeno je neophodnim, da se kroz

izmjene Zakona otklone nedostaci i dileme, koji su se pojavili u dosadašnjoj primjeni i stvore uslovi za kvalitetnije, brže i efikasnije obavljanje notarske djelatnosti. U tom pravcu uzete su u obzir i sugestije svih relevantnih institucija na postojeći Zakon, što je sve skupa dovelo do potrebe da se pristupi izmjenama i dopunama Zakona o notarima.

Izmjene i dopune Zakona o notarima izvršene su u dijelu kojim se regulišu poslovi notara, arhiva notara, zaposleni kod notara, kao i postupak disciplinske odgovornosti notara zbog povreda službene dužnosti.

Shodno navedenom, Predlogom izmjena i dopuna zakona će se poboljšati postojeća rješenja, što će doprinijeti jačanju pravne sigurnosti i unapređenju kvaliteta poštovanja ljudskih prava i vladavini prava, reformi institucija u funkciji pravosuđa, čije jačanje će dovesti do efikasnije implementacije usvojenog pravnog okvira, jačanje institucionalnih i pravnih kapaciteta i njihov aktivan doprinos u procesu Evropskih i evroatlanskih integracija.

III USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Nema propisa Evropske unije sa kojima je trebalo izvršiti usaglašavanje ovog zakona.

IV OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predlogom Zakona o izmjenama i dopunama zakona o notarima, kroz dopunu člana 5 i izmjenju člana 6 postojećeg zakona dodaju se notarskim aktima i akti koje notar donosi kao povjerenik suda u postupku raspravljanja zaostavštine i daje se notaru u nadležnost da u skladu sa posebnim zakonom, kao povjerenik suda sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine. Naime, kako je jedan od vodećih ciljeva reforme pravosuđa u Crnoj Gori rasterećenje sudova, a imajući u vidu iskustva zemalja iz okruženja, koje su izgradile rješenja u ovoj oblasti sa bržim i efikasnijim postupkom rješavanja ostavinskih predmeta, uz veliko rasterećenje rada sudova, to je sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine povjereno notaru, kao povjereniku suda, koji je ovlašćen da u tom postupku donosi odgovarajuće akte.

Nadalje, Predlogom zakona, dodaju se dva nova člana 8a koji se odnosi na zabranu diskriminacije i 8b kojim se uvodi upotreba rodno senzitivnog jezika. Naime, poštovanje principa jednakosti ljudi i zaštita od diskriminacije koju pruža i Evropska konvencija o ljudskim pravima, danas se shvata kao moralni imperativ organizovanog društva i od izuzetnog je značaja u crnogorskom zakonodavstvu. Uvođenje ovih članova, važno je i iz razloga usklađenosti sa Ustavom, koji garantuje jednaka prava svim građanima/kama, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo i zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (član 8 stav 1 i član 17).

Predloženom dopunom člana 9 prevazilazi se situacija kada za određeno službeno područje nije imenovan notar, kao i kada se nepokretnosti koje su predmet pravnog posla nalaze na službenom području dva ili više sudova. U tom pravcu je predloženo da ministarstvo može, uz prethodno pribavljeno mišljenje Notarske komore, za obavljanje notarskih poslova na tom području odrediti notare sa najbližeg službenog područja, dok je u slučaju kada se nepokretnosti koje su predmet pravnog posla nalaze na službenom području dva ili više sudova predloženo da notarski zapis sastavlja notar sa jednog od službenih područja na kojem se nepokretnost nalazi, kome se stranka prvo obrati. Izuzetno, notarske zapise o pravnim poslovima na osnovu kojih se zasniva i realizuje založno pravo na nepokretnostima, sastavlja notar kome se stranka obrati, nezavisno na čijem službenom području nepokretnost nalazi, sa razloga ekonomičnosti, a što je u interesu stranaka.

Dopunom člana 16 predloženo je, da ministar odluku o imenovanju notara stavi van snage u slučaju kada notar odbije da položi zakletvu ili se bez opravdanog razloga ne odazove na polaganje zakletve.

Predlogom zakona dodaje se novi član 20a koji dozvoljava mogućnost obavljanja notarske djelatnosti dva ili više notara sa istog službenog područja u zajedničkoj kancelariji. Navedena dopuna se predlaže u cilju poboljšanja stručne, kadrovske i materijalno-tehničke osposobljenosti za obavljanje poslova notara, a samim tim i efikasnijeg, ekonomičnijeg i kvalitetnijeg pružanja usluga, što je u interesu građana, stim što će se bliži uslovi propisati pravilnikom.

Predloženom izmjenom člana 31 (stav 2) povećan je najniži iznos osiguranja na 100.000,00 €, što se pokazalo neophodnim imajući u vidu značaj notarskih poslova, kako onih koji se nalaze u izvornoj nadležnosti notara, tako i poslova koji su povjereni notaru od strane suda.

Izmjene člana 37 odnose se na popunjavanje praznih mjesta u notarskim aktima, kao i obaveznost ispisivanja datuma koji su od uticaja za pravni posao i brojčanih oznaka i slovima, osim u slučajevima taksativno nabrojanim u zakonu. Navedena izmjena ide u pravcu stvaranja što većeg stepena povjerenja u notarski akt, kao javnu ispravu i smanjenja mogućnosti greške prilikom izrade istog.

Predloženom dopunom člana 44 (stav 1), obezbjeđuje se veća pravna sigurnost u odnosu na postojeće rješenje, jer je predloženo obavezno učešće sudskog tumača, u slučaju kada se notarski akt sačinjava na jeziku nacionalnih manjina.

Dopunom člana 45 važećeg zakona razrađen je način utvrđivanja identiteta stranke, utvrđivanje svojstva stranke kao pravnog lica, kao i obaveza notara da u notarskoj ispravi navede način utvrđivanja identiteta stranke. U tom smislu je predloženo da, ako identitet stranke nije moguće utvrditi, notar identitet stranke utvrđuje na osnovu izjava dva punoljetna svjedoka čiji identitet utvrđuje uvidom u dokument izdat od strane nadležnog državnog organa na osnovu kojeg se identitet može utvrditi na nesumnjiv način, dok se svojstvo stranke-pravnog lica utvrđuje izvodom iz odgovarajućeg registra ili uvidom u javni registar.

Članom 17 Predloga izmijenjen je član 46 važećeg zakona na način što je, prilikom sačinjavanja notarskog akta u kojem je učesnik osoba sa posebnim potrebama, propisana obaveznost prisustva svjedoka, a u slučaju kada stranka nije pismena prisustvo tumača, čime se obezbjeđuje zakonitost i potpuna pravna sigurnost, te obezbjeđuju uslovi za dostupnost pravde svima pod jednakim uslovima.

Dopuna člana 49 odnosi se na obavezu notara da prilikom sastavljanja notarskog akta unosi sve podatke vezane za svedoke koji su prisustvovali sastavljanju notarskog akta.

U odnosu na sadržaj notarskog zapisa, Predlogom zakona je, umjesto dosadašnjeg broja rješenja o upisu u registar predloženo da notarski zapis sadrži registarski matični broj, kao vjerodostojan podatak za identifikaciju pravnog lica.

Izmijenjenim članom 73 daje se mogućnost notaru da notarske spise, starije od pet godina, povjeri na čuvanje pravnom licu ovlašćenom za čuvanje arhivske građe. Naime, kako su notari započeli sa radom 2011.godine, to se obzirom na veliki broj spisa notara pojavila potreba za predloženim rješenjem, na koji način će notari biti rasterećeni od starijih notarskih spisa i ujedno obezbijedeno kvalitetno čuvanje arhivske građe.

Dopunom člana 75 predviđeno je da notar, pored već propisanih knjiga, vodi i Upisnik predmeta i radnji koje mu je sud povjerio. Navedena dopuna se pokazala nužnom, jer je predloženim izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku predviđeno da notar sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine, za koje predmete je nužno propisati poseban upisnik.

Dopuna člana 93 odnosi se na dužnost Notarske komore da obezbijedi prostor za čuvanje akata, knjiga i dokumenata, radi obezbijedenja sigurnosti notarskih spisa u slučaju kada sud nije u mogućnosti preuzeti iste.

Izmijenjeni član 96 propisuje postupak rekonstrukcije izgubljenih spisa.

Predloženom izmjenom Glave XII detaljno se uređuju prava i obaveze zaposlenih u notarskoj kancelariji i njihovi poslovi. Odgovarajućim članovima ove glave predviđeno je da notar može imati zamjenika, potreban broj notarskih saradnika, notarske pripravnike i administrativno osoblje. Predviđeni su poslovi koji se mogu povjeriti zamjeniku notara i notarskom saradniku.

Novi član 112a, sadrži disciplinske povrede i odgovornost notara zbog povreda notarske dužnosti koje mogu biti lakše i teže, dok su izmijenjenim članom 113 predviđene disciplinske mjere za lakše i teže povrede notarske dužnosti. U tom smislu je kao najlakša disciplinska mjera za lakše povrede notarske dužnosti predložena pisana opomena, dok je kao najteža disciplinska mjera za teže povrede notarske dužnosti predloženo oduzimanje prava na vršenje poslova notara, na koji način će se spriječiti eventualne zloupotrebe notara koje bi mogle dovesti do narušavanja pravne sigurnosti i vladavine prava.

Izmjenama člana 115 propisan je rok za pokretanje disciplinskog postupka i propisano imenovanje Disciplinskog tužioca i njegovog zamjenika koje imenuje

ministar iz reda državnih tužilaca na predlog Vrhovnog državnog tužioca, a sve u cilju postizanja većeg stepena objektivnosti.

Nadalje, izmjenama člana 116 predviđeno je, da postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti notara sprovodi i odluku predlaže Prvostepena disciplinska komisija koju čine tri člana koje imenuje ministar i to, dva člana iz reda sudija Osnovnog suda i jednog člana iz reda notara na predlog Komore, dok Drugostepenu disciplinsku komisiju čine tri člana koje imenuje ministar, i to dva člana iz reda sudija Višeg i Vrhovnog suda na predlog Sudskog savjeta i jednog člana iz reda notara kojeg predlaže Komora.

Izmjenama člana 117 predviđena je mogućnost prigovora na odluku Prvostepene disciplinske komisije, o kojem odlučuje Drugostepena disciplinska komisija čija je odluka konačna i protiv koje se može pokrenuti upravni spor. Ovakvim predlogom je unaprijeđeno rješenje iz važećeg zakona kojim je propisano da postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti notara sprovodi Disciplinska komisija koja ima predsjednika i dva člana koje bira Skupština Notarske komore iz reda svojih članova, na period od dvije godine. Naime, predloženim izmjenama predviđeno je formiranje prvostepene i drugostepene Disciplinske komisije, koje će biti mješovitog sastava, na koji način će se postići odgovarajuća objektivnost i stručnost u njihovom radu.

Predložena izmijena član 120 važećeg zakona predviđa rokove za zastarjelost pokretanja disciplinskog postupka koji za lakše povrede notarske dužnosti iznosi godinu dana od kada je disciplinska povreda učinjena, a za teže tri godine od dana kada je disciplinska povreda učinjena, kao i zastarjelost vođenja disciplinskog postupka za koji je predviđeno da zastarijeva kada protekne dva puta onoliko vremena koliko je zakonom utvrđena zastarjelost pokretanja postupka. Predloženim rješenjem su produženi rokovi za pokretanje i vođenje disciplinskog postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti notara, koji su u važećem zakonu znatno kraći. Naime, važećim zakonom je propisano da disciplinski tužilac podnosi zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja, odnosno u roku od tri mjeseca od dana kada je povreda učinjena, s tim što se postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti notara mora okončati u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva. U praksi je dolazilo do zastarjelosti pokretanja ili zastarelosti vođenja disciplinskog postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti notara, što je posljedica upravo kratkih rokova za pokretanje i vođenje postupka, zbog čega su postupci obustavljeni a notari praktično amnestirani za učinjene povrede notarske dužnosti. Predloženim rješenjem će biti otklonjeni navedeni nedostaci i stvorena mogućnost da notari odgovaraju za učinjene povrede notarske dužnosti pred nezavisnom i stručnom Disciplinskom komisijom, a u slučaju da disciplinska povreda povlači krivičnu odgovornost, disciplinski postupak se može pokrenuti sve do isteka roka zastarjelosti krivičnog gonjenja.

Novim članom 123a precizirano je da disciplinske mjere izvršava Komora; da konačne disciplinske odluke o izrečenoj novčanoj kazni i troškovima disciplinskog postupka imaju snagu izvršnih isprava, što znači da se ista može prinudno izvršiti u skladu sa Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju, te da su sredstva prikupljena izvršenjem novčanih kazni i troškova disciplinskog postupka prihod Komore.

Izmjenama člana 127 propisano je pravo notara na naknadu za rad i naknadu troškova notara, kao i pravo na naknadu za rad notara kao povjerenika suda u ostavinskom postupku.